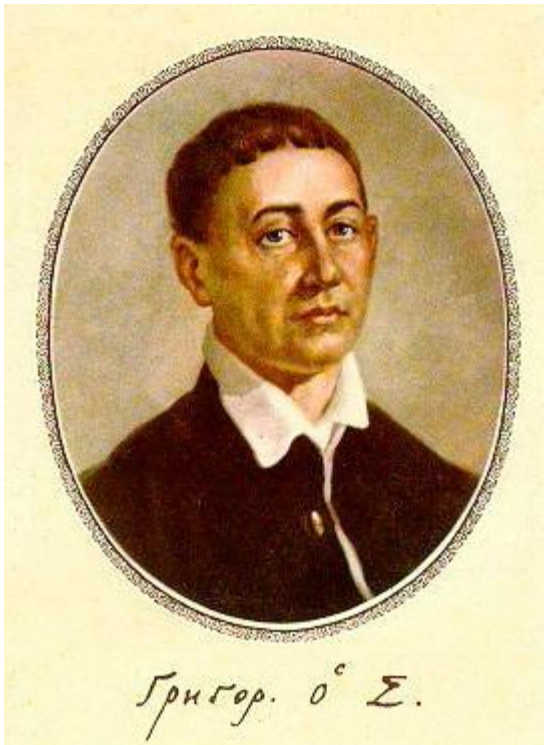

Григорій Савович Сковорода, мандрівний філософ, письменник.

Григорій Сковорода, безсумнівно, найвизначніша, найславетніша постать в Україні. Він – перший український культурний діяч, що здобув міжнародне визнання, а в такий спосіб відкрив Європі і світові нашу культуру, засвідчив її довершеність і самобутність.

- «Вона в усіх наших всякого роду справах і речах душа, користь і краса, а без неї усе мертво і гидке. Народжуємося ми усі без неї, однак для неї. Хто до неї природніше і охочіше, той благородніший і дотепніший... Від неї одної залежить особливий в созіданні (створенні) роду людського промисел»

- «Вона початок і кінець усіх книг пророчих: від неї, через неї і для неї все в них написано»
- «Будь-яка мова ніщо інше є як ріка, а язик – джерело її»

Тарас Григорович Шевченко – пророк української нації, поет

А на москалів не вважайте, нехай вони собі пишуть по-своєму, а ми по-своєму. У них народ і слово, і у нас народ і слово. А чиє краще, нехай судять люди.

- «І возвеличимо на диво
І розум наш і наш язик...»

- «Не одцуравсь того слова,
Що мати співала,
Як малого повивала...»

- «Ну що б здавалося слова...
Слова та голос – більш нічого.
А серце б'ється, ожива,
Як їх почує!..»

Іван Якович Франко, поет, революціонер

*«Слова — полова ,але огонь в одежі слова
Безсмертна, чудотворна фея, правдива іскра
Прометей»*

- « Діалект чи самостійна мова?
Найпустіше в світі се питання
Мілліонам треба сього слова,
І гріхом усяке тут хитання.
Діалект, а ми його надишем
Міццю духу і огнем любови
І нестертий слід його запишем
Самостійно між культурні мови.»

- Здається, мова — се щось спільне нам усім, а проте нема сумніву, що як кожна дитина в перших роках виробляє собі свій окремий жаргон, так і кожний письменник, особливо талановитий, виробляє собі свою окрему мову, має свої характерні вислови, звороти, свою будову фраз, свої улюблені слова. Письменник, у кого немає своєї індивідуально забарвленої мови, — слабкий письменник, він пише безбарвно, мляво і не може числити на довшу, тривку популярність.
- Кожна літературна мова доти жива і здібна до життя, доки має можливість, з одного боку, всисати в себе всі культурні елементи сучасності, значить, збагачуватися новими термінами та висловами, відповідними до прогресу сучасної цивілізації, не тратячи при тім свого основного типу і не переходячи в жаргон якоїсь спеціальної верстви чи купи людей, а з другого боку, доки має тенденцію збагачуватися чимраз новими елементами з питомого народного життя і з відмін та діалектів народного говору.
- Кожний, хто брався писати тою [українською. — Ред.] мовою, наскільки черпав із книжної традиції, мусив зачинати від Котляревського, Квітки, Шевченка, Марка Вовчка, Нечуя-Левицького, мусить бачити, що тут, у мові тих письменників, лежить основа того типу, яким мусить явитися вироблена літературна мова всіх українців. Уже хоч би тому, що та мова на величезному просторі від Харкова до Кам'янця-Подільського виявляла таку однастайність, такий брак різкіших відмін, який вповні відповідав українському національному типові, також вимішаному і вирівняному в цілій масі, як мало котрий подібний тип у світі. І от кожний, галичанин чи українець, хто бажає друкованим словом промовити до найбільшої маси українського народу, мусить уживати мови тої найбільшої маси, а до того мови виробленої найбільшим числом талановитих та популярних письменників.

Григорій Григорович Ващенко, учений-педагог, психолог, фахівець з національного виховання

Вся педагогічна система Г.Ващенко вибудовувалася на системі ідеї служіння Богові і Батьківщині, славних традицій та ідеалів українського народу та покликана формувати і плекати національну духовність.

- «Найбільшу роль у розвитку вищих форм аналізу відіграє мова. Вона дає змогу зафіксувати символічним способом силу вражень і зберігати в надзвичайно зручній формі великий досвід життя»
- «Мова відбиває в собі психологію, культурні здобутки народу і навіть його зв'язки з іншими народами»

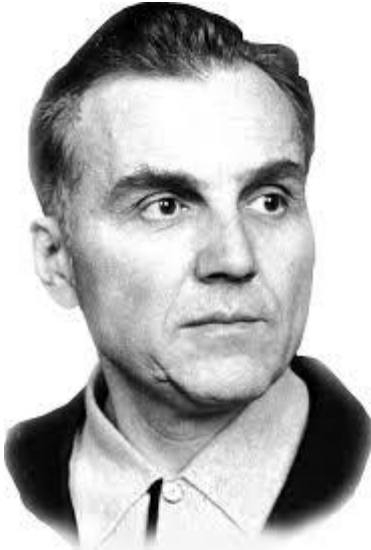
Софія Федорівна Русова, видатний педагог і громадський діяч

Вірна і талановита дочка України, яка присвятила своє життя творенню національної системи виховання і освіти

- «Мова – це головний інстинкт, який відрізняє людину від інших живих істот, це соціальний зв'язок між людьми, засіб для виявлення свого внутрішнього світу і для приймання нового безмежного знання»
- «Мова – то корона, то ж вершечок, перемога виразних, виявляючих рухів людини. Користуючись мовою, людина постійно ставить себе в контакт з людністю, постійно вивіряє свої думки, свої вирази, - чи вони придатні задля розуміння з боку, сторонньою людиною, чи вони варті переймання і поширення»
- «Мову можна усякими засобами розвивати, робити ясною, чепурною, щирою, бо вона – творче знаряддя, за допомогою якого виховується думка, серце, слово правди й краси»

Василь Олександрович Сухомлинський український педагог, письменник

Методична спадщина В.О.Сухомлинського досить багатогранна і глибока: він торкається проблем формування мовної культури як учнів, так і вчителів- словесників, конкретних методичних питань щодо різних мовленнєвих рівнів. Уся педагогічна діяльність ученого спрямовувалася на те, щоб «життєдайне джерело – багатство рідної мови – було відкрите для дітей з перших кроків їхнього життя»

- «Мова – духовне багатство народу»
- «Мова – то цілюще народне джерело, і хто не припаде до нього вустами, той сам всихає від спраги»
- «Чим глибше людина пізнає тонкощі рідної мови, тим тонша її сприйнятливість до гри відтінків рідного слова, тим більше підготовлений її розум до оволодіння мовами інших народів, тим активніше сприймає серце красу слова»
- «Людина, яка не любить мови рідної матері, якій нічого не промовляє рідне слово,- це людина без роду і племені»
- «Оволодіння рідною мовою визначає багатство, широту інтелектуальних та естетичних інтересів особистості»
- «Щоб любити, треба знати, а щоб проникнути в таку тонку й неосяжну, величну й багатогранну річ, як мова, треба її любити»

Мирослав Гнатович Стельмахович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПН України, корифей української етнопедагогіки

Художнє слово завжди жило в душі цієї зовні стриманої навіть децю суворої людини. Як справжній майстер слова, М.Стельмахович вправно володів науковим стилем української літературної мови і дотримувався у своїх працях таких її суворих канонів, як строга нормованість, точність, логічність, об'єктивність викладу, термінованість мови, широке використання абстрактної лексики, повнота висловлювань...

- «Народ високо цінить мову як основний засіб вираження самої сутності людини»
- «Народна педагогіка дуже вимоглива щодо додержання мовного етикету, бо розглядає його як ознаку людської краси»